

1970 ANDERSEN ÖDÜLÜ

Gianni Rodari

MAVİ OK

ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATI
Öykü

Çeviren: Eren Cendey

Resimleyen: Sedat Girgin

4. basım

CAN
ÇOCUK

Gianni Rodari

MAVİ OK

Çeviren: Eren Cendey ■ Resimleyen: Sedat Girgin

Yayın Koordinatörü: İpek Şoran
Editör: Ebru Akkaş
Kapak ve İç Tasarım: Gözde Bitir Tufan
Tasarım Uygulama: Hüseyin Altınel

1. Basım: 2012

4. Basım: 1000 adet, Ekim 2023

ISBN 978-975-07-1507-5

La Freccia Azzura, Gianni Rodari

© 1980, Maria Ferretti Rodari ve Paola Rodari, İtalya

© 2008, Edizioni EL S.r.l., Trieste, İtalya

© Can Sanat Yayınları A.Ş., 2012

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak
kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni
olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.

Yayıncı Sertifika No: 43514

Maslak Mh. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza No: 9/25 Sarıyer, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33

cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

Baskı ve Cilt: Pasifik Ofset; Sertifika No: 44451
Adres: Cihangir Mah. Güvercin Cad. Baha İş Merkezi
A Blok No: 3/1 Z. Kat Avcılar, İstanbul

Bu kitabın sahibi:

Gianni Rodari

İtalya'nın yetiştirdiği en iyi çocuk kitapları yazarı olarak tanınan Gianni Rodari (1920-1980) daha on yaşındayken şiirler yazıyor, müzikle uğraşıyordu. Amacı müzisyen olmaktı. Yirmi yaşında müzik öğretmeni oldu. Uzun süre gazetecilikle uğraşan yazar, bir çocuk gazetesinin de yönetmenliğini yaptı. 1947'de çocuklar için yazmaya başladı ve sonunda da dünyanın en iyi çocuk kitapları yazarlarına verilen büyük ödül, Hans Christian Andersen Ödülü'nü 1970 yılında aldı.

**Yazarın yayınevimizden çıkan
diğer kitapları:**

ARTI İKİ

BİR TELEFONLUK MASALLAR

ÇİZGİ ROMAN FARESİ

GÖKYÜZÜNDEN GELEN PASTA

GÖRÜNMEZ OLAN TONİNO'NUN
MACERALARI

GÜZEL PERİLER

İKİ KERE DOĞAN BARON

KOLEZYUM'U ÇALAN ADAM

KÜÇÜK KEREVİT

MARKO İLE MİRKO'NUN
SERÜVENLERİ

MASAL İÇİNDE MASAL

MASALLAR VE KURGU MASALLAR

MAVİ OK

SOĞAN OĞLAN

TELEVİZYONA DÜŞEN ÇOCUK GİP

YALANCILAR ÜLKESİ

MAVİ OK

İçindekiler

- Befana'nın Dükkânı, 7
Mavi Ok, 13
Francesco,21
İstasyon Şefinin Hiçbir Düşüncesi Yok, 27
Bozukluk İşbaşında, 29
Hareket, 35
Sarı Ayı İlk Durakta İniyor, 40
Köprüde Alarm, 53
Gül Bebeğe Veda, 61
Bir General Heykeli, 66
Konuşan Anıt, 76
Hedefe Doğru, 85
Üç Kukla'nın Kalbi, 94
Francesco'nun Öyküsü, 101
Oturan Pilot Yere İniyor, 114
Yarımsakal Denize Açılıyor, 121
Bir Kutu Pastel Boyanın Olağanüstü Öyküsü, 124

27 Numaralı Ev, 136
Befana İşini Bilir, 145
Bozukluk Ölmek İstiyor, 156
Bozukluk Havlamayı Öğreniyor, 163
Arkadaş Nedir?, 169

Befana'nın Dükkânı

Befana Cadısı yaşlı, seçkin ve soylu bir hanımdı; sanırsınız bir barones.

Arada sırada kendi kendine söylenirdi, "İnsanlar bana cadı diyorlar ve ben onların bilgisizliklerini yüzlerine vurmamak için karşı çıkmıyorum. Oysa ben bir barones sayılabilirim, nazik insanlar bunu bilirler."

Hizmetçisi Teresa onu memnun etmek için, "Evet Barones Hanım," derdi.

"Tamam, gerçek bir barones olmayabilirim ama az kaldı. Zaten aradaki fark pek de belli olmuyor değil mi?"

"Hayır, Barones Hanım."

7 Ocak sabahıydı. Befana Cadısı ve hizmetçisi bütün evlerin çatılarını dolaşmışlar, bütün bacalara girip çıkmışlar ve müşterilerine armağanlar dağıtmışlardı. Giysilerinin üzeri hâlâ karlı ve buzluysa.

“Sobayı yak,” dedi Befana Cadısı, “üzerimizi kurutalım. Çalı süpürgesini de kaldırabilirsin, bir yıl kullanmayacağız onu.”

Teresa süpürgeyi yerine koyarken söyleniyordu:

“Süpürgeyle uçmak güzel olabilir ama şimdi uçaklar hatta roketler varken neden hâlâ bunu kullanıyoruz bilmem. Üstüne üstlük bir de üşüttüm.”

“Bana güzel bir papatya çayı yap!” diye buyuran Befana, gözlüğünü taktı ve yazı masasının önünde duran eski deri koltuğuna oturdu.

“Emriniz olur Baronesim,” dedi hizmetçisi fareyi andıran sesiyle. Befana ona şöyle bir baktı, “Biraz kaba saba,” diye düşündü, “ama terbiyeli ve neredeyse bir barones sayılabilecek benim gibi bir hanıma nasıl davranılacağını biliyor. Ona maaşına zam yapacağımı vaat edeyim. İşler kesat giderken zam yapmam söz konusu bile değil ama heveslensin biraz.”

Befana içini çekti ve kayıt defterlerine daldı.

“Bakalım biraz. Bu sene işler iyi gitmedi, pek az para kazanabildim. Herkes hediyenin güzelini istiyor ama sıra ödemeye gelince iş değişiyor. Söz veriyorlar, sanki ben çok zenginmişim gibi sonradan ödemek üzere deftere yazdırıyorlar ama bir daha ortalarda görünmüyorlar. Dükkândaki oyuncakların hepsini dağıttım, bugün depodan yeni oyuncaklar getirmem gerekecek.”

Hesap defterini kapattı ve o sabah eve girerken

posta kutusunda bulduğu mektupları karıştırmaya başladı.

“Al işte,” diye homurdandı, “bekliyordum bunu. Ben rüzgârlara meydan okuyorum, buz tutmuş çatılarda düşüp boynumu kırma tehlikesini göze alıyorum, onları gene de mutlu edemiyorum. Biri tahta kılıç istemezmiş de tabanca istermiş; tabancanın on kat daha pahalı olduğunu bilmiyorlar tabii. Biri de uçak istermiş; bak şu işe! Babasının sadece üç yüz kuruşu varmış. O paraya ne hediye edebilirdim ki?”

Befana mektupları çöpe attı, gözlüğünü çıkarttı ve seslendi:

“Teresa, papatya çayım hazır mı?”

“Hemen geliyorum Baronesim.”

“İçine bir damla rom ekledin mi?”

“İki kaşık koydum.”

“Abartmışsın, bir buçuk kaşık yeterdi. Şişenin neden hemen dibi görünüyor, şimdi anlaşıldı. Üstelik onu alalı daha şunun şurasında dört yıl ancak oldu.”

Kaynar sıcaklıktaki papatya çayını eski hanımların bildiği üzere ağzı yanmadan yudumlarken Befana bir yandan da çevreyi kolaçan ediyordu. Mutfağın, deponun, arka deponun, küçük deponun ve yatak odasının bulunduğu üst kata çıkan merdivenin altını ince ince gözden geçiriyordu.

İnik kepengiyle dükkân pek hüzünlü görünüyor-

du, vitrinler boştu, raflarda sadece boş kutular ve buruşuk paket kâğıtları duruyordu.

“Deponun anahtarını ve mumu alıp gel,” dedi Befana. “Biraz daha mal getirmemiz gerekiyor.”

“Barones Hanım, bugün sizin bayramınız, gene de çalışmak mı istiyorsunuz?”

“Niye, insan bayram günü karnını doyurmaz mı?”

“6 Ocak geçti artık.”

“Evet ama bir sonraki 6 Ocak’ta kutlanacak Epifani bayramının kutlanmasına üç yüz altmış beş gece kaldı.”

Belki açıklamamız gerekebilir: Dükkân bütün yıl açık kalıyordu, vitrinleri her zaman aydınlıktı ve böylece çocuklar şu ya da bu oyuncacı seçmeye, ana babaları da sipariş verebilmek için paralarını hesaplamaya zaman bulabiliyorlardı.

Hem ayrıca ve hem de iyi ki her gün birinin doğum günü var ve çocuklar için doğum günleri, armağan almak için en iyi bahanedir.

Şimdi Befana’nın koca bir yıl boyunca ne yaptığını biliyoruz: Dükkânında durur ve bekler. Vitrinin arkasına saklanır, insanların, daha da önemlisi çocukların yüzlerini inceler. Yeni bir oyuncacığın ilgi çekip çekmediğini hemen anlar; o oyuncak başarılı olmazsa vitrinden alıp yerine bir başkasını koyar.

Moda oyuncaklar konusunda burnu gerçekten iyi koku alıyor. Vitrini birkaç yıldan bu yana uzay üssüne

benzemeye başladı. Gene de modası hiç geçmeyen oyuncaklar da vardır: Befana, kız çocuklarının aya bile gitseler bebeklerini yanlarından ayırmayacaklarını bilir.

Mavi Ok

Depo, tam dükkânın üst katında bulunuyordu. Befana ile Teresa, vitrine ve raflara yeni oyuncaklar dizebilmek için aşağı yukarı yirmi kez inip çıktılar.

Teresa daha üçüncü çıkışta yoruldu. Merdivenin ortasında durdu ve kucağındaki bebeklerle dolu bohçadan bakışlarını kaldırarak:

“Hanımım,” dedi, “kalbim güm güm atıyor.”

“Çok iyi, çok iyi tatlım,” dedi Befana, “atmasa ölmüş olurdun zaten.”

“Bacaklarım ağrıyor Barones Hanım.”

“Bacaklarını mutfakta bırak dinlensinler, zaten onlar bir şey taşımaya yaramıyor nasılsa.”

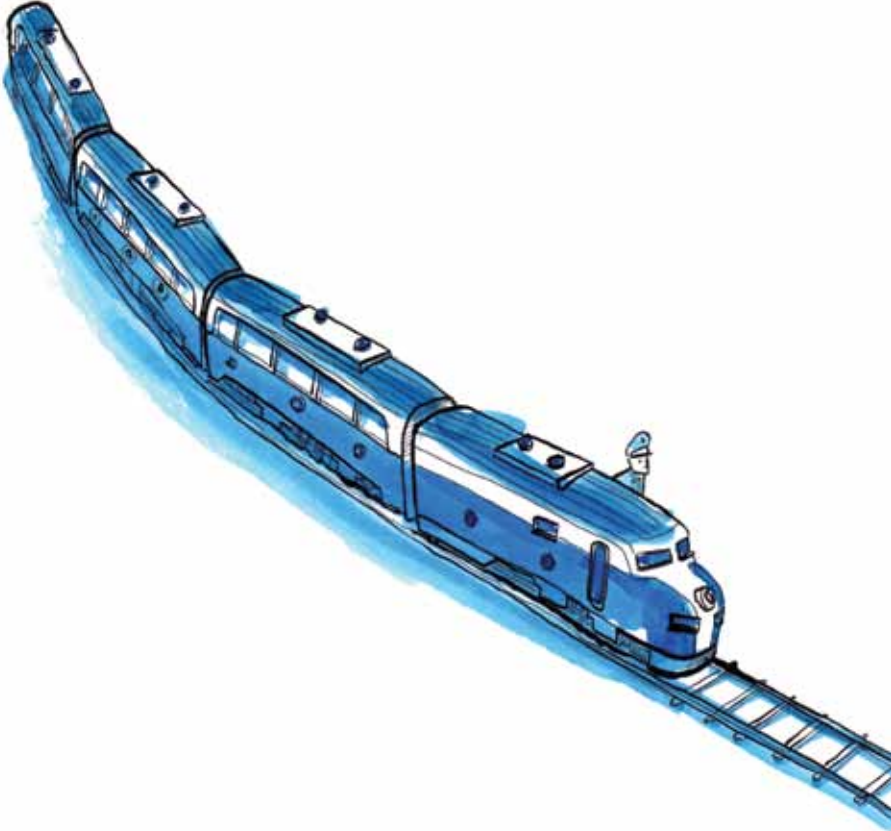
“Barones Hanım, soluğum kesiliyor.”

“Ben kesmedim şekerim, elimde bıçak yok zaten.”

Befana gerçekten de yorulmak bilmiyordu. Aslın-

da son derece yaşlıydı ama merdivenleri dans eder gibi tırmanıyor, sanki topuklarında yay varmış gibi zıplıyor, bu arada da hiç durmadan hesap yapıyordu.

“Bu Kızılderililerin tekinden iki yüz, hatta üç yüz lira kazanabilirim. Kızılderililer pek moda oldu şimdi. Bu tren de harika bir şey. Adını Mavi Ok koyacağım; yarın çocuklar ona gözlerini dikmezlerse ben bu işi bırakırım.”

Mavi Ok, gerçekten de şahane bir trendi; bütün meydanı dolaşabilecek ray sistemi, iki makaslı geçidi, kondüktör kabini, istasyonu ve İstasyon Şefi, bir Makinisti, bir de gözlüklü Kondüktörü vardı. Depoda aylarca beklediği için elektrikli tren tozlanmıştı; ama Befana toz beziyle onu tertemiz yaptı, güzel rengini ortaya çıkarttı. Tren dağlardaki göllerin suyu gibi masmaviydi. İstasyon Şefi, Tren Kondüktörü ve Makinist bile mavi renkteydi.

Befana, gözlerindeki tozu silince Makinist dikkatle çevresine bakındı ve heyecanla şöyle dedi:

“Ah, nihayet görebiliyorum. Sanki aylardan beri bir tünele kısılıp kalmış gibi hissetmişim. Neyse, ne zaman yola çıkıyoruz? Ben hazırım.”

“Sakin ol, sakin ol,” dedi gözlerini mendiliyle silen Kondüktör. “Benim emrim olmadan kimse yola çıkamaz.”

“Şapkanızdaki çizgileri sayın da,” dedi üçüncü ses, “burada kimin sözünün geçeceğini anlayın.”

Kondüktör kendi şapkasındaki çizgileri saydı ve dört olduğunu gördü; İstasyon Şefinin şapkasında ise beş çizgi vardı. Sonra içini çekti, gözlüğünü taktı ve sesini kesti. İstasyon Şefi vitrinde bir ileri bir geri yürüyüp duruyordu, trenlere hareket emri vermeye yarayan ve üzerinde trafik ışıkları bulunan bastonunu sallıyordu. İstasyon alanına başlarında bir albay bulunan kurşun asker birliği dizilmişti, bando da

hazırdı. Daha sağda ise toplar sıralanmıştı, ateş emri vermeyi bekleyen bir general de orada duruyordu.

İstasyonun arkasında ise yemyeşil bir ova uzanıyordu, tuhaf dağlar da kek dilimleri gibi arada uzanıyordu: Ovaya Kızılderililer çadırlarını kurmuşlardı, şefleri Gümüş Tüy en ortada bulunuyordu. Dağların tepelerinde ise atlarının üzerindeki kovboylar kementlerini hazır etmişlerdi.

İstasyonun çatısının üzerinde, havada bir uçak vardı. Pilot, kabinden eğilmiş aşağı bakıyordu. Bu oturan bir pilottu; onu yapan usta yüzünden asla ayağa kalkması mümkün değildi, bacakları yoktu. Uçağın yanına ise içinde kanarya olan bir kırmızı kafes asılmıştı, kuşun adı Sarı Kanarya'ydı. Biri kafesi sallarsa cıvıdamaya başlıyordu.

Vitrinde bunun dışında şunlar da görülebiliyordu: Her türden on iki bebek, sarı bir ayı, Bozukluk adında bez köpek, bir kutu pastel boya, bir kutu Meko, üç kuklalı kukla tiyatrosu ve iki direkli yelkenli... Yelkenlinin kaptanı sinirli bir şekilde yürüyordu, yanlışlıkla yüzünün ancak yarısına sakal çizilmişti; acayip görünmemek için yüzünün sakalsız kısmını göstermeye çalışıyordu.

İstasyon Şefi ile Kaptan Yarımsakal birbirlerini görmezden gelmeye çalışıp ters ters bakıyorlardı. Birbirlerini kıskandıkları belliydi ve kim bilir belki de vitrinin üstünlüğünü ele geçirmek için düelloya bile kalkışabilirlerdi.

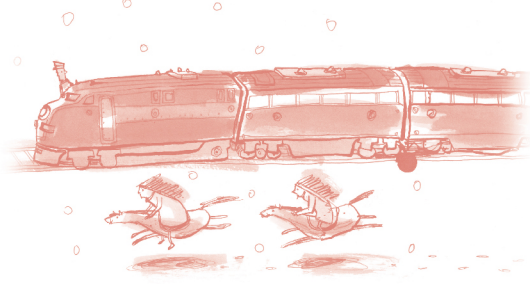

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

Gianni Rodari

MAVİ OK

Oyuncakların kalbi var mıdır?

Vitrinde sergilenen Mavi Ok adındaki oyuncak tren, Francesco'nun dikkatini çekse de onu alacak parası yoktur. 6 Ocak gecesi vitrindeki bütün oyuncaklar Mavi Ok trenine binip onları gerçekten isteyen çocuklara varmak üzere yola koyulurlar.